

2016. aasta inglise keele riigieksamist

Kristel Kriisa
inglise keele peaspetsialist

1. Inglise keele riigieksami eesmärgid ja põhiandmed

Tulenevalt haridusministri 15. detsembri 2015. a määrusest nr 54 olid 2016. aasta kevadel gümnaasiumi riigieksamite eesmärgid järgmised:

- 1) anda õpilasele, vanemale, koolile, kooli pidajale ja riigile võimalikult objektiivset ja võrreldavat tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest ning sellest, milline on kooli panus õpilaste edasijõudmisse;
- 2) selgitada, kuidas õppe tulemuslikkus ning kooli panus õpilaste edasijõudmisse on ajas muutunud;
- 3) anda riigile informatsiooni hariduspoliitiliste otsuste tegemiseks;
- 4) toetada riikliku õppekava rakendamist ning suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- 5) teha otsus õpilase gümnaasiumi lõpetamise kohta;
- 6) siduda järjestikuste haridustasemete õppekavad ning võimaldada kasutada riigieksamitulemusi õpingute jätkamiseks.

Inglise keele riigieksam sisaldas B1- ja B2-tasemel ülesandeid ning hindas võõrkeealaseid pädevusi nelja osaoskuse (kirjutamine, kuulamine, lugemine ja rääkimine) kaudu. Riigieksam koosnes kirjalikust osast (kirjutamine, kuulamine, lugemine) ja suulisest osast (rääkimine).

Tabel 1. 2016. a inglise keele riigieksami ülesehitus

Eksamiosa	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Kestus	Maksimumpunktid
Kirjutamine	2	2	90 min	25
Kuulamine	5	40	40 min	25
Lugemine	7	60	90 min	30
Suuline osa	2	2	15 min	20

Õpilasel oli võimalik saada inglise keele riigieksamil maksimaalselt 100 punkti. Eksaminandid, kelle tulemus oli 75–100 punkti, saavutasid B2-taseme. Need õpilased, kelle tulemus jäi 50 ja 74 punkti vahele, saavutasid B1-taseme. Alla 50 punkti saanud õpilastel jäi keeletase saavutamata.

2. Üldandmed eksamil osalenute ja tulemuste kohta

2016. aasta inglise keele riigieksamil osales kokku 6956 eksaminandi, nendest põhieksamil 6915 ja lisaeksamil 41. Analüüs on koostatud põhieksami tulemuste põhjal. Inglise keele riigieksami keskmine tulemus oli 63,8 punkti, kõrgeim tulemus 99 punkti ja madalaim 1 punkt. Standardhälve, mis näitab tüüpilist erinevust üldisest keskmisest, oli 20,9.

Tabel 2. Inglise keele riigieksami üldine statistika 2008–2016

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Eksaminandide hulk	9293	8965	8348	7874	7105	6527	7695	7186	6915
Keskmine tulemus	67,6	69,9	69,3	72,0	68,6	72,0	67,5	66,7	63,8
Standardhälve	15,3	15,2	15,8	15,5	16,1	16,3	21,0	22	20,9
Madalaim tulemus	12	0	0	6	6	10	0	1	1
Kõrgeim tulemus	99	100	99	99	100	99	100	100	99

Tabelist on näha, et eksaminandide hulk on pidevalt vähenenud. Eksaminandide hulga märkimisväärne kasv 2014. aastal tuleneb sellest, et sel aastal muutus võõrkeele eksam gümnaasiumi lõpetamisel kohustuslikuks. Pärast 2014. aastat on eksaminandide arv taas kahanema hakanud, sest võõrkeele riigieksami sooritamise asemel on õpilastel võimalus esitada võõrkeeleoskust tõendav rahvusvaheline tunnistus ning antud võimalust kasutab igal aastal üha suurem hulk õpilasi.

Keskmi tulemusi kõrvutades tuleks kindlasti arvestada seda, et 2014.–2016. aasta eksamite keskmi tulemusi ei saa otseselt varasemate aastate keskmistega võrrelda, sest tegemist on varasematest eksamitest erineva, uues formaadis kahetasemelise (B1/B2) eksamiga.

Tabel 3. 2016. a inglise keele riigieksami tulemuste jagunemine tasemete kaupa

Saavutatud tase	Eksaminandide hulk	Protsentuaalselt
B2 (75–100 punkti)	2653	38,4%
B1 (50–74 punkti)	2438	35,3%
Tase saavutamata (0–49 punkti)	1824	26,3%

2016. aastal sai inglise keele riigieksamil vähem kui 50 punkti 1824 õpilast (26,3%), mis tähendab, et neil jäi keeletase saavutamata. 2438 õpilast (35,3%) saavutas taseme B1 ja 2653 õpilast (38,4%) saavutas taseme B2.

Tabel 4. Inglise keele riigieksami tulemuste jagunemine tasemete kaupa 2014–2016

Tase	2014	2015	2016
Saavutamata	21%	23%	26%
B1	32%	32%	35%
B2	47%	45%	38%

Varasemate aastatega võrreldes kasvas nende eksaminandide hulk, kes ei saavutanud taset või saavutasid B1-taseme. B2-taseme saavutanute hulk aga kahanes märkimisväärselt. Kahtlemata peitub muutuste põhjus selles, et suur hulk tugevamaid õpilasi esitas rahvusvahelise tunnistuse, ega pidanud riigieksamit sooritama.

Tabel 5. 2016. a inglise keele riigieksami tulemuste jagunemine sooti

Sugu	Hulk	Hulk (%)	Keskm	Min	Max	St. hälve	B1	B2	Tase saavutamata
Mehed	3142	45,4	66,4	4	100	19,9	35%	43%	22%
Naised	3773	54,6	61,7	0	99	21,5	35%	35%	30%
Kokku	6915	100	63,8	1	99	20,9	35,3%	38,4%	26,3%

Kui võrrelda eksamitulemusi sugude lõikes, on näha, et eksaminandide hulgas oli 45,4% noormehi ja 54,6% neide. Tabelist on näha, et sarnaselt eelmiste aastatega sooritasid noormehed eksami neidudest paremini: noormeeste keskmine tulemus oli 66,4 ja neidudel 61,7 punkti. 35% noormeestest ja neidudest saavutas eksamil B1-taseme. B2-taseme saavutas 43% noormeestest ja 35% neidudest. Kui 22% noormeestest ei õnnestunud üldse keeletaset saavutada, siis tüdrukute hulgas oli selliseid eksaminande koguni 30%.

Tabel 6. 2016. a inglise keele riigieksami tulemused maakonniti

Maakond	Hulk	Keskm	Min	Max	St. hälve	B1	B2	Tase saavutamata
Harju maakond	2669	65,1	1	99	20,9	35%	41%	24%
Hiiu maakond	51	63,5	22	93	19,4	45%	31%	24%
Ida-Viru mk	539	51,1	9	95	19,4	34%	15%	51%
Jõgeva maakond	198	61,5	7	97	21,5	34%	34%	31%
Järva maakond	174	59,3	10	97	19,8	44%	25%	32%
Lääne maakond	175	65,6	6	96	19,3	39%	37%	23%
Lääne-Viru mk	360	63,6	11	96	20,0	40%	36%	24%
Põlva maakond	135	62,0	19	97	19,1	41%	30%	28%
Pärnu maakond	474	64,2	13	98	20,0	38%	38%	24%
Rapla maakond	184	65,6	13	97	20,1	34%	42%	24%
Saare maakond	193	68,5	12	97	19,5	37%	46%	17%
Tartu maakond	1122	68,8	8	99	20,1	30%	50%	20%
Valga maakond	121	60,6	7	96	20,4	39%	32%	29%

Viljandi maakond	266	61,9	15	97	21,0	33%	36%	31%
Võru maakond	204	59,1	11	97	21,6	38%	30%	32%
Märkimata	50	59,7	15	94	23,2	34%	30%	36%
Kokku	6915	63,8	1	99	20,9	35%	38%	26%

Sarnaselt varasemate aastatega oli kõige rohkem inglise keele riigieksami tegijaid Harjumaal (2669) ja Tartumaal (1122). Ehkki maakondade keskmised tulemused ei ole täiesti võrreldavad, kuna eksaminandide hulk maakondades erineb kordades (nt. Hiiumaal oli 50 ja Harjumaal 2669 eksaminandi), olid üle üldise keskmise (63,8) sarnaselt varasematele aastatele Tartumaa (68,8), Saaremaa (68,5), Läänemaa (65,6), Raplamaa (65,6) Harjumaa (65,1) ja Pärnumaa (64,2) õpilaste keskmised tulemused.

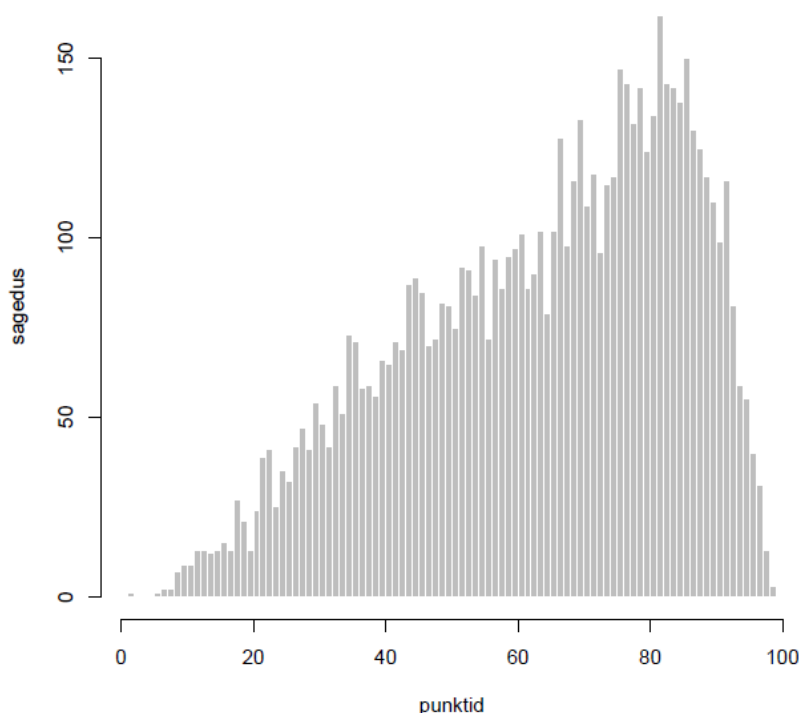
Tabel 7. 2016. a inglise keele riigieksami tulemused koolitüübiti

Koolitüüp	Hulk	Keskm	Min	Max	St. hälve	B1	B2	Tase saavutamata
Gümnaasium	6600	64,7	1	99	20,8	35%	39%	26%
Kutseõppeasutus	265	58,9	6	93	20,4	38%	23%	39%
Märkimata	50	59,7	15	94	23,2	34%	30%	36%
Kokku	6915	63,8	1	99	20,9	35%	38%	26%

Koolitüübi järgi olid eksaminandid valdavalt gümnaasiumilõpetajad (tervelt 95,4% eksaminandide koguhulgast). Nende keskmine tulemus oli 64,7 punkti, kutseõppeasutuste lõpetajatel aga 58,9 punkti. Ka on tabelist näha, et enamik (74%) gümnaasiumide abiturientidest saavutas kas B1- või B2-taseme, samas kui kutseõppeasutuste õpilaste hulgas oli sama näitaja märkimisväärselt madalam (64%). Erinevus tuleneb sellest, et gümnaasiumides on enamasti inglise keele õppe maht tunduvalt suurem kui kutseõppeasutustes.

Tabelist on näha, et 50 eksaminandi kohta polnud koolitüüpi märgitud. Nende puhul oli tegemist eksaminandidega, kes olid gümnaasiumi mõnel varasemal aastal lõpetanud ja polnud inglise keele riigieksamit sooritanud või soovisid selle uuesti teha.

Joonis 1 järgmisel leheküljel annab üldise ülevaate 2016. aasta inglise keele riigieksami tulemuste jagunemisest.

Jooniselt on näha, et eksam oli enamikule eksaminandidest jõukohane, suurele osale aga pigem kerge.

3. Riigieksamitöö osade analüüs

Järgnevalt vaatleme 2016. aasta inglise keele riigieksami tulemusi eksamitöö osade kaupa, et teha kindlaks, millised osad valmistasid õpilastele raskusi ja millised mitte.

Tabel 8. 2016. a inglise keele riigieksami eksamiosad võrdluses

Osa	Keskmine	Sooritus- protsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Kirjutamine	14,5	58%	0	25	5,0
Kuulamine	15,9	63,4%	0	25	6,0
Lugemine	18,0	60,1%	0	30	7,3
Suuline	15,4	76,9%	0	20	4,7

Tabelist on näha, et kõige keerulisemaks osutus eksaminandide jaoks sarnaselt varasematele aastatele kirjutamisosa (sooritusprotsent 58). Suulise osa sooritusprotsent 76,9 ja standardhälve 4,7 näitavad, et kõige sarnasemaid ja kõrgemaid tulemusi saadi just selles osas. Kuulamis- ja lugemisosas olid sooritusprotsendid üsna sarnased (vastavalt 63,4 ja 60,1).

Tabel 9. Inglise keele riigieksamitöö osade keskmised tulemused aastatel 2014–2016

Eksamiosa	Aasta	Keskmine sooritusprotsent	Standardhälve
Kirjutamine	2014	59,6%	5,1
	2015	62,9%	5,2
	2016	58,0%	5,0
Kuulamine	2014	68,0%	6,4
	2015	64,3%	6,9
	2016	63,4%	6,0
Lugemine	2014	65,3%	7,2
	2015	62,6%	7,7
	2016	60,1%	7,3
Rääkimine	2014	79,5%	4,3
	2015	80,1%	4,3
	2016	76,9%	4,7

Viimase kolme aasta lõikes on eksamiosade sooritus varieerunud, jäädes valdavalt 60 ja 70 protsendi vahele. Tabelist on näha, et kirjutamisosa sooritusprotsent on kahel aastal jäänud veidi alla 60, see aga ei ole statistiliselt oluline erinevus. Produktiivsete osaoskuste (kirjutamine, rääkimine) keskmised on muutunud ühe mustri järgi, retseptiivsete osaoskuste (kuulamine, lugemine) keskmised aga teise mustri järgi.

Varasematel aastatel on olnud probleemiks suulise osa objektiivne hindamine. Suulise osa intervjuusid hinnatakse nimelt koolides ja suulise osa tulemus on läbi aastate olnud teiste eksamiosade tulemustest märkimisväärselt kõrgem. Selline suur erinevus osade keskmistes tulemustes ei ole aga üldiselt loogiline. 2016. aasta kevadel kehtis esmakordselt üldine suulise eksami salvestamise nõue, mis kajastub selgelt ka statistikas, sest suulise osa keskmine tulemus on veidi langenud, kuid püsib siiski tunduvalt üle 70% ega ole teiste osaoskuste tulemustega kooskõlas.

3.1 Kirjutamisosa

Kirjutamisosa koosnes 2016. aastal kahest ülesandest kogupikkusega 320 sõna (1. ülesande sõnade hulk 120; 2. ülesande sõnade hulk 200). Kirjutamisosa täitmiseks oli õpilastel aega 90 minutit. Kirjutamisosa eest oli võimalik saada maksimaalselt 25 punkti. Antud osa hindasid vastava väljaõppe saanud hindajad. Iga töö hindas kaks hindajat. Kui kahe hindaja punktide vahe oli suurem kui 5 punkti, läks eksamitöö kolmandale hindamisele.

Kirjutamisosa esimene ülesanne oli (pool)ametlik kiri (*letter*). Eksaminandidel tuli kirjutada vabaajakeskuse juhatajale kiri, milles tutvustati oma üldisi plaane noorte seminari korraldamiseks ning küsiti lisainfot vabaajakeskuse broneerimise kohta. Alustekstiks oli olukorra kirjeldus, lühike reklaamtekst vabaajakeskuse kohta ja kolm küsimust. Kirja hinnati kolme kriteeriumi põhjal: ülesande täitmine (*task completion*), sõnavara (*vocabulary*) ja grammatika (*grammar*). Iga aspekti eest oli võimalik saada maksimaalselt 3 punkti.

Kirjutamisosa teiseks ülesandeks oli aruande (*report*) kirjutamine ning eksaminandidel tuli analüüsida graafikuid. Graafikud illustreerisid seda, milliseid spordialasid nais- ja meesõpilased kahel erineval aastal eelistasid. Aruannet hinnati nelja kriteeriumi põhjal: sisu (*content*), teksti ülesehitus (*organisation*), sõnavara (*vocabulary*) ning grammatika (*grammar*). Iga kriteeriumi eest oli võimalik saada maksimaalselt 4 punkti.

Tabel 10. 2016. a inglise keele riigieksami kirjutamisosa tulemused ülesannete kaupa

Kirjutamisosa	Keskmine	Sooritus- protsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Kiri	5,6	61,9%	0	9	1,9
Aruanne	8,9	55,8%	0	16	3,4
Kokku	14,5	58,0%	0	25	5,0

Tabelist on näha, et kirjutamisosa ülesannetest osutus aruande kirjutamine raskemaks kui kirja kirjutamine. Varasematel aastatel on samuti selgunud, et aruande kirjutamine valmistab õpilastele suuremaid raskusi kui essee kirjutamine.

Tabel 11. 2016. a inglise keele riigieksami kirjutamisosa tulemused hindamisaspektide kaupa

Aspektid	Keskmine	Sooritus- protsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Kiri: ülesande täitmine	1,7	56%	0	3	0,8
Kiri: sõnavara	2,0	66%	0	3	0,7
Kiri: grammatika	1,9	64%	0	3	0,7
Aruanne: sisu	2,1	52%	0	4	1,1
Aruanne: teksti ülesehitus	2,5	63%	0	4	1,1
Aruanne: sõnavara	2,2	56%	0	4	0,9
Aruanne: grammatika	2,1	53%	0	4	0,9

Kirja puhul saadi üldiselt ülesande täitmise (56%) eest vähem punkte kui keelelise korrektsuse eest (65%). Aruande puhul saadi kõrgeim keskmine teksti ülesehituse (63%) eest ning kõige rohkem kaotati punkte sisu (52%) ja grammatika eest (53%).

Eksamitöid lugedes ja analüüsid hakas silma, et õpilased ei võta enne kirjutama asumist aega, et tööjuhendisse süveneda ja oma tööd planeerida. Nii jäetakse tihti osa ülesandest täitmata. Mõlema ülesande tööjuhendis olid olulised osad alla joonitud, ent tihti jäeti kirjas plaanid tutvustamata või lisainfo küsimata ja aruandes muutused kirjeldamata või põhjendamata ning soovitusel andmata.

Kindlasti tuleks kirja kirjutades arvestada lugejaga ja kirjutada nii, et oleks selge, miks kirjutatakse ja mida soovitakse. Kui lugeja peaks oma vastuses kõike veel kord üle täpsustama hakkama, ei ole ülesanne ilmselt kuigi hästi täidetud. Aruande puhul tuleks samuti lähtuda lugejast ja kirjutada nii, et tekst oleks selgelt ja loogiliselt struktureeritud, et lugejal oleks lihtne vajalikku infot kiiresti leida. Kui lugeja peab aruannet lugedes pidevalt pingutama, et teksti mõtet järgida, ei ole tegemist hea aruandega. Lugejat aitab palju kui tekst on loogiliselt lõikudesse jagatud. Ehkki aruandes ei ole alapealkirjade kasutamine kohustuslik, aitavad need tihti teksti selgemalt struktureerida.

Kahtlemata on oluline, et aruande tööjuhendis esitatud info leiaks kasutust. Kui tööjuhend sisaldab numbrilist infot, peaks aruandes numbreid ka kasutama. Kahjuks esines päris palju selliseid töid, kus räägiti väga üldiselt tööjuhendus mainitud spordialadest, kuid ei kasutatud mitte ühtegi numbrit, et oma väiteid illustreerida. Ka esines endiselt juhtumeid, kus aruande asemel kirjutati hoopis kiri või essee.

Kirju lugedes selgus, et palju esineb probleeme küsimuste (nii otseste kui kaudsete) moodustamise ja kirja alustamise ning lõpetamisega. Aruandeid lugedes hakas silma, et paljudel õpilastel on raskusi sõnade *man* ja *woman* mitmusliku ja omastava vormiga. Lisaks tuleb kirjutamisosas silmas pidades märkida, et mõnikord näevad hindajad palju vaeva õpilaste käe kirja lugemisega, seega tuleks eraldi tähelepanu pöörata sellele, et tekstid (ja ka vastused teistes eksamiosades) oleksid kirjutatud võimalikult selgelt.

3.2 Kuulamisosa

2016. aasta inglise keele riigieksami kuulamisosa koosnes viiest ülesandest, milles oli kokku 40 üksikküsimust. Kuulamisosa täitmiseks oli eksaminandidel aega 40 minutit. Kõik kuulamistekstid olid autentseid ning stuudios loeti sisse ainult ülesannete vahetetekstid.

Esimeses ülesandes (9 üksikküsimust) pidi kuulatud teksti põhjal lõpetama laused (*gap-filling*). Kuulatud tekstis rääkis nutitelefoni rakenduste loomisega tegelev noormees oma

tööst. Erinevalt ülejäänud tekstidest kuulsid õpilased esimest teksti ainult ühe korra. Teises ülesandes (6 üksikküsimust) kuulati lühikesi uudislõike ning eksaminandidel tuli sobitada kuuldu tekstid esitatud teemadega (*multiple matching*). Kolmandas ülesandes (8 üksikküsimust) tuli ajaloost rääkiva teksti põhjal täita valikvastustega ülesanne (*multiple choice*). Neljas ülesanne (7 üksikküsimust) koosnes lühikestest kirjandusteemalistest tekstilõikudest ja eksaminandidel tuli kuuldu põhjal iga tekstilõike õige küsimusega kokku sobitada (*multiple matching*). Viimaseks tuli jällegi lahendada avatud lüngaga ülesanne (*gap-filling*), mis põhines tekstil loovkirjutamise kohta. Kuulamisosa hinnati objektiivselt ning iga üksikküsimuse kaal oli 0,625 punkti. Maksimaalselt andis kuulamisosa kokku 25 punkti.

Statistiline analüüs näitas, et kuulamisosa kõik ülesanded eristasid hästi tugevamaid ja nõrgemaid eksaminande, sest kõikide üksikküsimuste eristusindeksid olid võrdlemisi kõrged ning jäid valdavalt 0,4 ja 0,6 vahele.

Tabel 12. 2016. a inglise keele riigieksami kuulamisosa tulemused ülesannete kaupa

Kuulamisosa	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Ülesanne 1	3,43	60,9%	0	5,625	1,7
Ülesanne 2	2,51	67,0%	0	3,75	1,0
Ülesanne 3	3,62	72,5%	0	5,0	1,1
Ülesanne 4	2,92	66,7%	0	4,375	1,4
Ülesanne 5	3,37	54,0%	0	6,25	1,9
Kokku	15,9	63,4%	0	25	6,0

Kõige lihtsamaks osutus valikvastustega ülesanne (72,5%) ning kõige keerulisemaks viimane kahe kuulamisega lünkade täitmine (54,0%). Varasematel aastatel on õpilastele kõige rohkem raskusi valmistanud ühe kuulamisega lünkade täitmine, kuid statistika järgi hakatakse sellega üha rohkem harjuma; mis on tore, sest ka päriselus tuleb tihti ette olukordi, kus pole võimalik infot kaks korda kuulata või üle küsida.

Töid analüüsid hakkas silma, et endiselt esineb mõningaid probleeme tööjuhendite järgimisega. Kuulamisülesannetes on alati kirjas, mitu sõna võib lünka kirjutada, kuidas tuleks märkida õige vastus või mitu vastusevarianti peaks üle jääma. Lünkade täitmisel ületatakse aeg-ajalt kehtestatud maksimaalne sõnade arv. Sobitamisülesannetes pakuvad eksaminandid mõnikord üht ja sama tähte vastuseks mitmes kohas, ehkki see ei ole kõikides ülesannetes lubatud. Valikvastustega ülesannete puhul on õnneks viimastel aastatel hakatud rohkem tööjuhendit järgima ja õige vastus märgitakse enamasti linnukesega nagu tööjuhend ette näeb.

Kuna kuulamisosas tuleb õpilastel samaaegselt kuulata ja kirjutada, on väikesed kirjavead vastustes lubatud ning nende eest punkte ei vähendata. Kui sõna kirjutatakse aga selliselt, et tekib uus hoopis teise tähendusega sõna, loetakse vastus valeks (nt. kui õige vastus on „cold“, aga õpilane kirjutab „gold“, on tegemist vale vastusega). Sarnase näite võib tuua ka tänavuselt eksamilt, kus kirjutati viiendas kuulamisülesandes ühe küsimuse vastuseks tihti „temporary poetry“ ehkki õige vastus oli „contemporary poetry“.

Ülesannetes, kus tuleb lünki täita või lauseid lõpetada, on suureks probleemiks see, et lünka kirjutatakse tekst, mis on lünga ees juba kirjas, ainult osa vastusest või midagi sellist, mis grammatiliselt lausesse üldse ei sobi. Abiks oleks ehk see kui õpilased oma laused enne töö esitamist veel kord läbi loeksid ja veenduksid, et nende vastusega koos moodustub lause, millel on ka mõte. Eksamivihikutele märgitud eksami lõpuaegade analüüs näitab, et eksaminandidel peaks olema piisavalt aega oma töö veel enne esitamist üle vaadata, sest suurem osa eksaminandidest lõpetas töö 10–15 minutit enne ettenähtud lõpuaega.

3.3 Lugemisosa

2016. aasta inglise keele riigieksami lugemisosas tuli eksaminandidel lugeda kuut teksti ning lahendada nende juurde kuuluvad seitse ülesannet. Üksikküsimusi oli lugemisosas 60, iga õige vastus andis 0,5 punkti, kokku seega 30 punkti. Tekstide kogupikkus oli ca 2500 sõna ning ülesannete sooritamiseks oli õpilastel aega 90 minutit. Lugemisosa lühemate tekstidega kontrolliti pigem õpilaste keeleteadmisi ja tekstisiseste seoste mõistmist, pikemate tekstiga aga lugemisoskust (teksti detailset mõistmist, tekstist valikulise info leidmist, teksti peamisest mõttest arusaamist, kaudselt esitatud infost arusaamist).

Esimeses ülesandes tuli õpilasel teksti põhjal valida valikvastustega küsimustele (*multiple choice*) õiged vastused. Ülesanne koosnes 9 üksikküsimusest ning andis maksimaalselt 4,5 punkti. Tekst rääkis sellest, kuidas tulevikus saab merehaigust nutitelefoni abil ravida. Teine ülesanne (9 üksikküsimust, maksimaalselt 4,5 punkti) oli haiglaslikust asjade kogumisest rääkival pikemal tekstil põhinev valikvastustega ülesanne (*multiple choice*). Kolmas ülesanne koosnes neljast loomakaitseorganisatsioonide tutvustavast tekstist ja 10 küsimusest ning andis maksimaalselt 5 punkti. Tegemist oli sobitamisülesandega (*multiple matching*), kus

eksaminandil tuli sobitada küsimused tutvustustega. Neljas ülesanne (9 üksikküsimust, maksimaalselt 4,5 punkti) põhines ettevõtlikkuse arendamise olulisusest rääkival tekstil ning õpilastel tuli leida tekstist vead ja need parandada (*error correction*). Viiendas ülesandes oli kasutatud teksti peretraditsioonide tähtsuse kohta. Teksti põhjal tuli lahendada kaks ülesannet, mis olid mõlemad sobitamisülesanded (*multiple matching*). Esiteks tuli õpilasel sobitada eemaldatud alapealkirjad lõikudega ning teiseks leida tekstis kasutatud sõnade definitsioonid. Esimene ülesanne koosnes 7 üksikküsimusest, mille eest oli võimalik saada maksimaalselt 3,5 punkti ja teine 8 üksikküsimusest (kokku maksimaalselt 4 punkti). Viimases ülesandes tuli õpilastel etteantud sõnatüve kasutades moodustada teksti sobivad sõnavormid (*word formation*). Ülesanne koosnes 8 üksikküsimusest ning andis maksimaalselt 4 punkti.

Tabel 13. 2016. a inglise keele riigieksami lugemisosa tulemused ülesannete kaupa

Lugemisosa	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Ülesanne 1	2,8	61,4%	0	4,5	1,2
Ülesanne 2	3,0	67,4%	0	4,5	1,2
Ülesanne 3	4,0	79,6%	0	5,0	1,1
Ülesanne 4	2,0	44,7%	0	4,5	1,5
Ülesanne 5.1	2,2	63,5%	0	3,5	1,1
Ülesanne 5.2	2,5	62,3%	0	4,0	1,3
Ülesanne 6	1,5	37,9%	0	4,0	1,3
Kokku	18,0	60,1%	0	30	7,3

Lugemisosas olid esindatud sellised ülesandetüübid, mida on ka varasematel aastatel kasutatud. Tabelist on näha, et kõige keerulisemaks osutus sarnaselt varasematele aastatele sõnamoodustusülesanne (37,9%). Kõige lihtsam oli küsimuste sobitamine tekstidega (79,6%).

4. ja 6. ülesanne osutusid suure osa eksaminandide jaoks keeruliseks, sest tegemist oli B2-taseme ülesannetega. Sellel tasemel õpilased peaksid oskama erinevaid sõnavorme moodustada ning lihtsamaid vigu leida ja neid parandada. Madalad sooritusprotsendid on kahtlemata seotud ka sellega, et kirjavead ei ole lugemisosa üheski ülesandes lubatud, seega tuleks lugemisosas vastuseid kirjutades õigekirjale eraldi tähelepanu pöörata. Ka ülesandes 5.2, kus tuli tekstist sõna õigesti maha kirjutada, tehti mõnikord vigu. Nii juhtus, et leiti küll õige sõna, kuid vastus oli vale, sest sõnas oli õigekirjaviga. Kahtlemata aitaks selliseid olukordi vältida see kui eksaminandid kontrolliks oma vastused enne töö esitamist igaks juhuks veel kord üle, sest tegemist on suurte panustega testiga ja hooletusvigade pärast ei peaks keegi punkte kaotama.

Valikvastustega ülesandes järgiti enamasti tööjuhendit ning kirjutati lünka täht ja mitte sõna nagu aastaid tagasi sageli ette tuli. Pikemates lugemisülesannetes teevad õpilased tihti enda jaoks lühikesi märkmeid või joonivad tekstilõike alla. See kõik on lubatud, sest see aitab paremini õiget vastust leida. Eksaminandidel tuleks vaid jälgida, et märkmeid ei satuks vastuse kirjutamiseks mõeldud alale ja et vastus oleks kirjutatud võimalikult selgelt, et ka hindaja sellest aru saaks. Ka tuleks jälgida, et vastus oleks üheselt mõistetav. Mõningatel juhtudel on õpilased kirjutanud näiteks mitu vastust ja siis neist osa maha tõmmanud või ära sodinud. Kuna korrektuurivahendite kasutamine ei ole eksamil lubatud, tuleks vea tegemisel vale vastus selgelt maha tõmmata ja õige vastus selle kõrvale või kohale kirjutada. Kui õpilane kirjutab mitu vastust, millest üks on õige, aga teised valed, loetakse vastus ikkagi valeks.

Statistiline analüüs näitas, et lugemisosa kõik ülesanded eristasid väga hästi tugevamaid ja nõrgemaid eksaminande, sest kõikide üksikküsimuste eristusindeksid olid üsnagi kõrged ning jäid valdavalt 0,5 ja 0,6 vahele.

Nii kuulamis- kui lugemisosas esines üksikuid juhtumeid, kus eksaminand oli oma vastuse kirjutanud hariliku pliiatsiga, mis aga ei ole eksamil lubatud. Probleemide vältimiseks tuleks kindlasti järgida eksami läbiviimisjuhendit ja kasutada ainult musta või sinist tindi- või pastapliiatsit.

3.4 Suuline osa

Riigieksami suuline osa toimus viiel päeval ja iga päeva jaoks oli koostatud samu üldisi teemasid esindav eksamikaartide komplekt (kokku 50 pildipaari ja monoloogiteemat). Suulise väljendusoskuse eksamiosa koosnes 2016. aastal kahest ülesandest, millest esimene oli etteantud pildipaari kirjeldamine, võrdlemine ja vastandamine kahe minuti jooksul ning intervjuueeria küsimustele vastamine ning teine väitel põhinev monoloog (nt „Mõned inimesed arvavad, et telereklaamid tuleks keelustada. Miks nad nii arvavad? Kas nõustud nendega? Põhjenda.“). Monoloog kestis kaks minutit ja andis ülevaate eksaminandi arutlusoskusest. Seejärel toimus jällegi diskussioon eksamikaardil toodud teemal, mille käigus demonstreeris eksaminand õpetaja esitatud küsimustele vastates oma spontaanset keelekasutust.

Kogu suulise väljendusoskuse eksamiosa hinnati koolides ühtse hindamisskaala alusel. Hinnatavateks aspektideks olid ülesande täitmine (*task completion*), sõnavara (*vocabulary*), grammatika (*grammar*) ning hääldus ja soravus (*fluency and*

pronunciation). Iga aspekti eest võis saada maksimaalselt 5 punkti, suulise osa eest kokku maksimaalselt 20 punkti.

Tabel 14. 2016. a inglise keele riigieksami suulise osa tulemused hindamisaspektide kaupa

Rääkimisosa	Keskmine	Sooritus- protsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Ülesande täitmine	4,0	80%	0	5	1,2
Sõnavara	3,8	77%	0	5	1,2
Grammatika	3,6	71%	0	5	1,3
Hääldus ja soravus	4,1	81%	0	5	1,2
Kokku	15,5	77%	0	20	4,5

Tabelist on näha, et kõige kõrgemalt hinnati õpilaste hääldust ja soravust (81%) ja ülesande täitmist (80%) ning kõige rohkem kaotasid õpilased punkte grammatika aspekti alt (71%). Kuna 2016. aastal oli esmakordselt suulise osa intervjuude salvestamine kohustuslik, on esmakordselt võimalik kontrollida, kas kõik õpilased sooritasid eksami suulise osa sarnastes tingimustes. Sel aastal kuulati üle peaaegu 10% salvestatud intervjuudest ning saadud info põhjal valmib peagi eraldi suulise osa analüüs.

4. Rahvusvahelised eksamid

2016. aasta kevadel oli neil õpilastel, kel oli olemas mõne rahvusvahelise eksami tunnistus, võimalus inglise keele riigieksamile mitte registreeruda. Kokku oli selliseid õpilasi 671.

Tabel 15. 2016. a kevadel esitatud rahvusvahelised tunnistused

	B1	B2	C1	C2	Kokku
CAE		39	271	153	463
CPE				6	6
FCE	3	16	6		25
TOEFL	5	10	3		18
IELTS	19	90	41		150
PTE General		1	8		9
Kokku	27	156	329	159	671

Rahvusvahelise tunnistuse esitanud õpilaste hulk on igal aastal jõudsalt kasvanud. 2014. aastal esitati 272 ja 2015. aastal 457 rahvusvahelist tunnistust. Ehkki õppekava näeb ette, et õpilane peab saavutama gümnaasiumi lõpuks B-keeleskustaseme kahes võõrkeeles, esitas 329 õpilast inglise keeles C1-taset tõendava ja 159 õpilast koguni C2-taset tõendava rahvusvahelise tunnistuse. See selgitab jällegi, miks inglise keele riigieksami keskmine tulemus ja 90–100 punkti saanute arv on väiksem.

Tabel 16. Eksaminandide tulemused inglise keeles keeleskustasemete kaupa

	Hulk	Tase saavutamata	B1	B2	C1	C2
Inglise keel	7627	24,1%	32,5%	37,0%	4,3%	2,1%

Tabelist on näha, et liites riigieksami tulemused ja esitatud rahvusvahelised tunnistused, ei saavuta 24,1% eksaminandidest inglise keeles vähemalt B1-taset, 69,5% eksaminandidest on B-tasemel ja 6,4% koguni C-tasemel.

5. Kokkuvõtteks

2016. aasta kevadel viidi kolmandat korda läbi uue õppekava alusel koostatud Euroopa keeleõppe raamdokumendiga tihedamalt seotud kahetasemeline (B1/B2) inglise keele riigieksam, milles kasutati varasematelt eksamitelt tuttavaid ülesandetüüpe.

Viimasele kolmele aastale tagasi vaadates, on näha, et üldiselt on uuenenud süsteem hästi vastu võetud. Rahvusvahelisi tunnistusi esitatakse igal aastal üha rohkem ning uues formaadis riigieksamiga on ära harjutud.

Kuna võõrkeeleeksam on gümnaasiumi lõpetamisel kohustuslik, annavad kevadise riigieksami tulemused ja esitatud rahvusvahelised tunnistused suhteliselt realistliku pildi Eesti eksaminandide inglise keele oskusest. Ehkki inglise keelt õpitakse enamasti esimese võõrkeelena, milles õpilased peaksid gümnaasiumi lõpuks jõudma B2-keeleskustasemele, selgub siiski, et koguni 24,1% õpilastest seda taset kahjuks ei saavuta.

Kui varasematel aastatel võis üheks probleemkohaks pidada suulise osa tulemuste objektiivsust, sest suulise osa intervjuude hindamine toimub koolides, siis sel aastal oli esmakordselt suulise osa salvestamine kohustuslik ning edaspidi on võimalik analüüsida, kuidas koolides suulise osa intervjuusid läbi viiakse ja millele peaks õpetajate koolitamisel rohkem tähelepanu juhtima.